

IFLA 1990-Stockholm : 56.Kongre, 18-24 Ağustos 1990. Kimler Katılır, neden önemlidir ?

Eva Johanson *

IFLA NEDİR ? IFLA Kütüphanecilik ve Enformasyon dünyasının uluslararası temel kuruluşudur. 1927 yılında Edinburgh (İskoçya)'da kurulmuş olup, merkezi The Hague (Hollanda)'dedir. Kütüphane derneklerinin, kütüphanelerin, kütüphane kuruluşlarının ve bireylerin üyelikleriyle yaşayan bir federasyondur. 123, ülkeden 1265 üyesi bulunan IFLA' nın bütçesi küçük olmasına karşılık UNESCO ile A sınıfı düzeyinde danışma statüsüne sahiptir. Federasyon' un mesleki programları 8 Anabölümde yer alan 32 Bölüm ve 10 Yuvarlık Masa tarafından hazırlandıktan sonra Mesleki Yönetim Kurulu' na sunulur.

Bölümler konularına (örneğin : Sosyal bilimler kütüphaneleri), kütüphane türlerine (Üniversite kütüphaneleri, okul kütüphaneleri), kütüphane çalışmalarına (Kataloglama, sağlama ve değişim) ve dünyada bulundukları bölgelere (Afrika, Asya ve Okyanusya, Latin Amerika ve Karaip Adaları) göre ayrılmışlardır. Çalışmalarının büyük bölümü eğitim, deneyim alış-verişi, seminerler, araştırma alanlarıyla, rehberler ve elkitapları v.s. yayınlamakla ilgilidir.

Son derece canlı ve parlak bir olay olan yıllık kongre iş toplantılarının ve geleceğe ait programların planlanması için yılın büyük bir fırsattır. Kongre, IFLA üyesi olmayanlar da dahil olmak üzere daha fazla bilgilenmek isteyen herkese açık olup, toplantılara katılabilirler.

Kongre her yıl değişik bir ülkede toplanır. Örneğin son yıllarda Şikago (1985), Tokyo (1986), Brighton (1987), Sidney (1988) ve Paris (1989)' de toplanmıştır. Gelecek yıl Moskova' da, 1992' de de Yeni Delhi (Hindistan)' de toplanacaktır.

Bölümler büyük ölçüde IFLA'nın arkasındaki itici güçtür. Yayımlanan Orta Vadeli Programlarda ifade edilen ileriye dönük planlar araştırma ile ilgili planlarda başlar, yayımlar, eğitim, seminerler ve diğerleri ile devam eder. İşte bu bölümlerdedir ki kendi uzmanlık bilgilerini kullanan ilgililer IFLA' ya en önemli katkıda bulunur ve ondan en büyük yararı sağlarlar. Haber bültenlerinden araştırma raporlarına, rehberlere, deneyim elkitaplarına ve uzmanların deneyim değişim seminer raporlarına kadar değişik bir hayli yayınları vardır. IFLA' daki gelişmeler hakkında bilgi veren en iyi kaynak yılda 4 kez yayınlanan IFLA Journal adlı dergidir.

IFLA planlamasının diğer bir parçası da 5 çekirdek programdan oluşmaktadır : UAP- Yayınların Evrensel Edinilebilirliği (Universal Availability of Publications)- belki de kütüphanecilik literatüründe en yaygın biçimde yer alanı-, UBCIMP-Evrensel Bibliyografik Denetim ve Uluslararası MARC Projesi (Universal Bibliographic Control and International MARC Project), PAC- Koruma ve Saklama (Preservation and Conservation), UDT-Evrensel Veri akışı ve Haberleşme (Universal Dataflow and Communications) ALP- Üçüncü Dünya Ülkelerinde Kütüphaneciliğin gelişmesi programı(The Advancement of Librarianship in the Third World). Bunlardan ilk dördü sırayla İngiliz Milli Kütüphanesi, Alman Milli Kütüphanesi, Amerikan Kongre Kütüphanesi ve Kanada Milli Kütüphanesi' ndeki birer küçük sürekli ofisle ve bu kütüphanelerden sağladıkları yardımla temsil edilirler. ALP' in çalışmaları ise IFLA kanalıyla The Hague' deki merkezde yürütülmektedir. Bunlardan en eski ikisi, UBCIMP ve UAP ofisleri, ünlü ISBD' ler (Uluslararası Standart Bibliyografik Tanımlama) ve milli kütüphanelerin organizasyonu ile ilgili raporlarıyla tanınırlar.

1990' DA IFLA

Stokholm toplantısı iki nedenden dolayı tarihi olacaktır : Sovyetler Birliği' nden ve Baltık ülkelerinden daha öncekilerden oldukça fazla bir katılım beklenmektedir ve yeni ALP çekirdek Programı başlatılacaktır. Sovyetler Birliği' nde ve ona bağlı cumhuriyetlerde açıklık (Glasnost) politikasının kütüphanecilik mesleği üzerinde canlandırıcı ve kurtarıcı etkisi olmuş, kırk yıldır bilinmeyen, kütüphanenin toplum içindeki yeri ve mesleğin politik bağımsızlığı ve tarafsızlığı konularında yeni tartışmaları başlatmıştır. Yeni uyanışın başka bir ifadesi de kütüphanecilik derneklerinin kurulması veya yeniden canlandırılmasıdır. İsveç Baltık ülkelerine Avrupa' dakilerinden daha yakındır ve burada yeni gelişmelere olan ilgi oldukça fazladır. Kongre düzenleyicileri, Baltık ülkeleri veya Sovyetler Birliği' ndeki kentlerle kardeş kent olan Kuzey Ülkeleri kentleri ile ilişki kurarak sözü edilen ülkelerden IFLA toplantısına katılmak isteyenlere seyahat masraflarını karşılama, yardım çağrısında bulundular. Sonuç cesaret vericiydi. IFLA toplantısında oldukça yeni ve canlı bir tartışma ortamı beklenmektedir.

ALP PROGRAMI-ÜÇÜNCÜ DÜNYA ÜLKELERİNDE KÜTÜPHANECİLİĞİN İLERLEMESİ

Üçüncü Dünya Ülkeleri IFLA üyeliğinin önemi gittikçe artan bir bölümünü oluştururlar. IFLA' da temsil edilen 122 ülkeden 82' si Üçüncü Dünya ülkesidir fakat bireysel ve kurumsal üyeliğin sadece % 26' sına, sürekli Komiteler (standing Committees) üyeliğinin ise % 7' sine sahiptirler. Geçen 20 yıl içinde IFLA Üçüncü Dünya ülkelerinin üyelerini ve üye olmalarını desteklemek ve kuruluş içinde seslerini daha etkin bir biçimde duyurmalarını desteklemek amacıyla çok çalışmıştır. Uzun yıllar, Üçüncü Dünya projeleri için CIDA-Kanada Uluslararası Kalkınma Kurulu' nun yardımıyla fonlar sağlanmıştır.

UNESCO' nun parasal yardımı ve etkin desteği ile, gelişmekte olan ülkeler kütüphanecilerinin IFLA kongrelerine katılmalarını sağlamak için, IFLA' nın asıl konferansları ile birlikte sırf bu ülke kütüphanecilerinin katılacağı kongre öncesi seminerler düzenlemiştir. Bunlardan bazılarının yazıları ve tutanakları IFLA yayınlar dizisinin en güzel örneklerini meydana getirmiştir. Afrika, Asya ve Okyanusya ve Latin Amerika ve Karaip adalarını içeren Üç Bölgesel Çalışmalar Bölümü, Dakar, Bangkok ve Sao Paulo Bölgesel Büroları' nca desteklenmektedir. Bunlar sürekli komiteleri destekler, IFLA yayınları için dağıtım merkezi görevi yapar, haber bültenleri yayınlar, ilgili bölgelerde yapılan ve uluslararası toplantılarda IFLA' yı temsil ederler ve bölgedeki mesleki çalışmaları denetlerler.

IFLA heryıl Avrupa' da kütüphanecilik alanında seçecekleri bir konuda çalışma yapmalarını sağlayabilmek amacıyla Üçüncü Dünya Ülkelerinden bir veya iki kütüphaneciye Martinus Nijhoff çalışma bursunu verir. Birçok proje Üçüncü Dünya ülkelerinin ihtiyacına yönlendirilmiştir. Örneğin : Afrikalı kütüphanecilerin eğitime temel olacak model eğitim programının başlatılması, şu anda 70 gelişmekte olan ülkede kullanılan MINISIS yazılım paketinin geliştirilmesi ve Sierra Leone' deki göremeyen çocuklara öğretim materyallerinin sağlanması gibi. Fakat samimi olarak söylemek gerekirse bu çabalar fazla bir yekün tutmamaktadır ve gelişmekte olan ülkelerin içinde bulunduğu koşullarda mücadele veren birçok kütüphane için IFLA üyeliği de fazla önem taşımamaktadır.

IFLA ALP çekirdek program fikrini 1985 yılında ortaya atmıştır. Daimi bir ofis tarafından desteklenecek programın amaçları arasında para toplama kampanyaları, diğer bölgesel kuruluşlarla ilişkiler kurmak ve çeşitli yardım çalışmalarını desteklemek bulunmaktadır. ALP çekirdek Program'ın amaçları 1986-1991 yılları arasında kapsayan Orta-Vadeli Program' da şöyle ifade edilmiştir : "...Üçüncü Dünya' da kütüphaneciliği geliştirmek için uyumlu çabalar sarfetmek... Üçüncü Dünya' da kütüphane hizmetlerinin mümkün olan en iyi şartlarda kendi

öz gelişmesini sağlamak amacıyla yoğun bir program planlamak..." Aynı zamanda merkezi olmayan faaliyetler için merkezi uyarıcı olan, bölgesel işbirliğini ve eğitim çalışmalarını güçlendirecek ALP' nin temel programlarını ve hareketlerini belirlemiştir. Programın özel amaçları ise şunları içermektedir : Milli kütüphanelerin ve kütüphane ve enformasyon hizmetlerinin alt yapılarının geliştirilmesi, kırsal bölgelerin ihtiyaçlarını karşılayacak halk kütüphane sistemlerinin cesaretlendirilmesi, profesyonel kütüphanecilerin statülerinin düzeltilmesi, kütüphanecilik eğitim programlarının ve devamlı eğitimin geliştirilmesi, bölgele-rarası ve bölgeler içi personel değişim işlerinin iyileştirilmesi. IFLA tarafından 1987 yılında yayınlanan IFLA and the Third World (IFLA ve Üçüncü Dünya) adlı broşür ALP programının gelişmesi fikri hakkında bilgi vermektedir.

IFLA Yönetim Kurulu' nun onayından ve bölgedeki IFLA üyeleriyle yapılan geniş kapsamlı görüşmelerden sonra, ALP Programının amaçlarını tanımlayacak, içerik ve önceliklerini önerecek, gelecekteki yapı ve kuruluşunu açıklayacak, ve ilerde maddi yardım yapacaklarla ön görüşmeleri başlatacak bir çalışma İsveç Kütüphaneciler Derneği tarafından Uppsala' da yürütülmektedir. Bu çalışma SIDA-İsveç Uluslararası Kalkınma Kuruluşu tarafından desteklenmektedir. Proje yöneticisi Nisan 1990' da IFLA Yönetim Kurulu' na bu konuda bir rapor sunacak olan İsveç Linköping Üniversite Kütüphane Müdürü Brigitta Bergdahl' dır. İsveç, engin deneyimi ve kalkınma işbirliğine hassas yaklaşımıyla, bu araştırmayı gerçekleştirecek çok uygun bir ülkedir.

STOCKHOLM PROGRAMI

Konferansın teması Kütüphaneler : Bilgilenme için Bilgi olup programın dokuz alt teması bulunmaktadır :

- 1) Bilgilenmenin geliştirilmesi için bilgi sağlamada kütüphanelerin rolü,
- 2) Toplumda bilgilenmenin kültürel boyutu,
- 3) Uluslararası işbirliği geliştiricileri olarak kütüphaneler,
- 4) Kütüphanelerin yetişkinlerin eğitiminde ve genel eğitimdeki işlevi,
- 5) Genel eğitim-popüler hareketlerle işbirliği suretiyle halkın eğitimmesinde kütüphanelerin rolü,
- 6) Kütüphanelerin kullanımını kolaylaştırmada kütüphanelerde kullanılan yöntem ve teknikler,
- 7) Çeşitli bilgi kayıt ortamı kütüphane- bilgi ve ustalık yaymada yeni yollar,
- 8) Cehaletle mücadele,
- 9) Kütüphane personelinin yetenek ve eğitimi, değişen günümüzde profesyonelliğe duyulan ihtiyaç.

Bir ve yarım günlük uygulamalı çalışma toplantılarından bazıları şunlardır : Kütüphane Güvenliği, CD-ROM ve Kütüphanelerarası Ödünç Verme, Halk Kütüphane Hizmetlerinin Ölçülmesi, Kütüphane Yönetimi ve Yeni Enformasyon Teknolojileri (bilimsel ve teknolojik enformasyon ağırlıklı) ve İskandinav Kütüphanelerinde Okumanın Tarihi.

Beklenen katılım sayısı 3500' dür. Kongreye katılacaklar ve refakatçileri için, Stockholm Adalarına, büyüleyici Eski Stockhol' a, ' Geceyarısı Güneş'inin artık görülmediği fakat dramatik " Beyaz Geceler' in hala bir deneyim olabileceği Lappland' a geziler düzenlenmiştir.

IFLA 1990 in Stockholm. The 56 th General Conference of IFLA takes place this year in Stockholm, 18-24 August. Who attends IFLA, and Why is it important ? adlı tanıtma yazısından çeviren : Prof. Dr. Mustafa AKBULUT

IFLA İLE İLGİLİ BAZI KAYNAKLAR

Facts and figures. How the International Federation of Library Associations and Institutions connects the world of libraries and librarianship. 1987. 27.s.

IFLA and the Third World. IFLA, The Hague, 1987. 22. s.

IFLA core programmes. IFLA, The Hague, 1987. 12. s.

IFLA Annual. Published quarterly by K G Saur

IFLA Journal. Published quarterly by K G Saur

Trends 1987-88. Report to the Council 1989 by the Secretary General. IFLA, The Hague, 1989. 26. s.

KAYIT İÇİN GEREKLİ BİLGİLER

Kongre kayıt ücreti 1900 İsveç Kronu' dur. (1 Mayıs' tan önce), bu tarihten sonra ise 2300 Krondur. Otel ücretleri çift yatak, kahvaltı dahil geceliği 385 Krondan başlamaktadır. Kayıt ücretine parlak akşam eğlenceleri dahildir. Refakatçilerin kayıt ücreti 1 Mayıs' tan önce 1000, ondan sonra 1400 Kron' dur. Broşür ve fazla bilgi için aşağıdaki adrese müracaat edilebilir.

IFLA 1990

Box 3121, s-103 62 STOCKHOLM, SWEDEN

Kayıt, otel ve turlar için şu adrese başvurulacak :

Stockholm Convention Bureau

Box 6911, s-102 30 STOCKHOLM, SWEDEN

Üyelik ve IFLA çalışmaları ile ilgili bilgi için :

IFLA Headquarters

P.O.B. 95312, 2509 CH THE HAGUE

The Netherlands.